

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка**

Факультет психології та історії
Кафедра філософії та соціальних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
завідувач кафедри

д.ф.н., проф. Харченко Ю. В.

«28» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**ОК ПП 4 ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ СВІТУ**

_____ (шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: А Освіта
(шифр, назва галузі)

Спеціальність: A4.07 Середня освіта (Географія)
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Середня освіта (Географія) та красзнавчо-туристична робота
(назва)

Форма навчання денна, заочна
(денна, заочна.)

2025-2026 навчальний рік

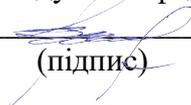
Робоча програма навчальної дисципліни «Проблеми соціально-економічного розвитку регіонів» розроблена на основі освітньо-професійної програми «Середня освіта (Географія) та туристично-коаєзнавча робота» навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістра за спеціальністю А4.07 Середня освіта (Географія).

Розробники: Сільченко Ю.Ю. доцент, доцент кафедри філософії та соціальних наук, кандидат географічних наук.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри філософії та соціальних наук

Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри: проф. Харченко Юлія Володимирівна

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Проблеми соціально-економічного розвитку регіонів» для студентів спеціальності А4.07 Середня освіта (Географія) за другим рівнем вищої освіти. – ЦДУ імені В. Винниченка, 2025. – 18 с.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань А1 ОСВІТА	Нормативна	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – не передбачено	Спеціальність: А4.07 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ГЕОГРАФІЯ)	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 120		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
	Освітня програма «Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота»	24 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	6 год.
	Рівень вищої освіти: другий	Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		72 год.	108 год.
		Індивідуальні завдання:	
		0	
		Вид контролю:	
		Екзамен	Екзамен
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 7			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

У 21-му столітті відбулися деякі яскраві випадки економічного розвитку, особливо в Азії та Африці. З іншого боку, у сучасному світі все ще панують конфлікти та бідність. В умовах таких змін відносини між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються, поступово відходять від односторонньої допомоги до взаємної співпраці. Оскільки світ зазнає динамічних змін і диверсифікації відносин дисципліна «Проблеми соціально-економічного розвитку регіонів світу» стає все більш актуальною.

Базуючись на галузях географії, економіки, соціології, політології та антропології, дисципліна дає студентам спеціальні знання та навичками, які здатні вирішувати різноманітні регіональні проблеми та підвищувати привабливість цих регіонів. Цей курс досліджує різні проблеми, що стосуються як розвинутих країн, так і країн, що розвиваються, включаючи Україну, і як у міських, так і в сільських районах. Студенти отримають аналітичні здібності, які виходять за рамки однієї спеціалізації під час проведення досліджень у цій галузі. Під час курсу студенти знайомляться з концепціями, теоріями та питаннями, пов'язаними з географічними перспективами розвитку, а також плануванням місцевого та регіонального розвитку.

Мета дисципліни – аналізувати сучасні проблеми соціально-економічного розвитку країн та регіонів світу, виявляти причини глобальних проблем людства та закономірності географічного поширення, порівнювати особливості проявів демографічних, соціальних, економічних, політичних, екологічних проблем в різних типах країн, прогнозувати можливі наслідки та пропонувати шляхи їх вирішення.

Завдання: ознайомити студентів з проблемами розвитку людства у його взаємодії з

природою; розкрити сутність поняття «сталий (збалансований) розвиток» та основні трансформації, пов'язані з розвитком даної концепції; охарактеризувати глобальні та регіональні політичні проблеми; розкрити сутність демографічних проблем, пов'язаних з природним та механічним рухом населення та їх наслідки; висвітлити проблему обмеженості природних ресурсів: паливних, земельних, водних, лісових; розкрити різні аспекти прояву поляризації економічного розвитку, проілюструвати глибину поляризації на прикладі окремих країн та регіонів світу; показати можливості наближення до моделі сталого розвитку через вирішення соціальних проблем; визначити підходи, можливості і перспективи вирішення сучасних проблем взаємодії суспільства і природи на принципах концепції сталого (збалансованого) розвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

загальні	фахові
<p>ЗК1. Здатність набувати спеціалізовані концептуальні знання у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності.</p> <p>ЗК5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології, цифрові освітні ресурси у професійній діяльності, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК7. Здатність працювати в міжнародному контексті та в глобальному інформаційному середовищі за професією, володіння основами медіаграмотності.</p>	<p>ФК7. Здатність аналізувати сучасні проблеми соціально-економічного розвитку країн та регіонів світу, виявляти їх причини та закономірності географічного поширення, порівнювати особливості проявів демографічних, соціальних, економічних, політичних, екологічних проблем в різних типах країн, прогнозувати можливі наслідки та пропонувати шляхи їх вирішення.</p>

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

ПРН1. Розуміє концептуальні засади та основні теоретико-методологічні проблеми природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методи навчання географії та профільної географії на рівні новітніх наукових здобутків.

ПРН5. Аналізує сучасні проблеми соціально-економічного розвитку країн та регіонів світу, виявляє їх причини та закономірності географічного поширення, порівнює особливості проявів демографічних, соціальних, економічних, політичних, екологічних проблем в різних типах країн, прогнозує можливі наслідки та пропонує шляхи їх вирішення.

ПРН10. Обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу та картографічні твори.

ПРН19. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та вміння формувати її в учнів/студентів.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП.

Тема 1. Соціально-економічний розвиток. Типи країн за соціально-економічним розвитком. Критерії виділення глобальних проблем людства.

Визначення соціально-економічного розвитку. Типи країн за соціально-економічним розвитком (класифікації та типології за різними авторами, ООН). Комплекс соціально-природних суперечностей. Як глобальні проблеми слід відрізняти від регіональних, локальних і приватних (місцевих). Критерії виділення глобальних проблем. Глобальні проблеми в системах «людина - суспільство» та «суспільство - природа». Сталий розвиток.

Цілі сталого розвитку ООН. Як реалізовуватимуться цілі сталого розвитку? Як буде здійснюватися контроль за досягненням цілей? Виявлення основних проблем соціально-економічного розвитку.

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО ХАРАКТЕРУ АБО ТАКІ, ЩО ВИНИКЛИ ВНАСЛІДОК ЕКОНОМІЧНИХ ДИСБАЛАНСІВ У РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ СВІТУ

Тема 1. Диспропорції економічного розвитку в різних регіонах і країнах світу

Поняття «економічна нерівність». Причини економічної нерівності та наслідки, прогнозування, механізми подолання. Проблеми розвинутих країн і країн, що розвиваються. Проблеми найбідніших країн світу: зростаючий борг, маргіналізація експорту, енергетична бідність, кліматична вразливість. Поняття «центр-периферія». Економічні стратегії розвинутих країн. Специфіка економічних стратегій країн, що розвиваються. Історії економічного успіху. Регіональні реформи. Економічне зростання. Зменшення нерівності.

Тема 2. Безробіття та сучасні проблеми міжнародного ринку праці.

Поняття безробіття, та його види. Безробіття: причини та наслідки для різних економічних типів країн. Повна і продуктивна зайнятість. Регіональні особливості безробіття та зайнятості. Шляхи вирішення та механізми регулювання безробіття та сприяння ефективній зайнятості.

Тема 3. Проблема глобальної бідності

Географія бідності як наука і розділ географії людини. Проблема бідності: Основні причини нерівності доходів і регіональні відмінності в економічних можливостях. Індекси бідності, коефіцієнт Джині. Бідність як проблема населення різних країн за типом їх розвитку. Глобальна бідність. Шляхи та механізми подолання бідності: інновації, технології та інші механізми на прикладі конкретних громад.

Тема 4. Проблема продовольчої безпеки. Голод, неправильне харчування. Біотехнології.

Географія голоду. Основні умови підвищення якості та безпеки системи харчування. Проблеми продовольчого забезпечення. Тенденції в харчовому секторі. Проблеми диференціації споживання продуктів харчування. Виникнення суперечностей, що загрожують порушити стабільність міжнародної торгівлі та виникнення торговельних війн. Характеристика основних напрямів вирішення продовольчої проблеми. Сучасні тенденції харчової промисловості. Рівні інтенсифікації сільськогосподарського виробництва по країнах. Основні експортери та імпортери сільськогосподарської продукції

РОЗДІЛ 2. СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ СВІТУ ТА ТІ, ЩО МАЮТЬ СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ

Тема 1. Якісна освіта. Гідна праця та економічне зростання.

Освіта для сталого розвитку та глобального громадянства. Проблеми доступу до всіх рівнів освіти в різних країнах світу. Зв'язок між бідністю та якісною освітою. Усунення дискримінації в освіті. Рейтинг країн за індексом якості освіти. Диверсифікація, інновації та оновлення для економічної продуктивності.

Тема 2. Демографічні проблеми в країнах різного типу соціально-економічного розвитку: природний рух, типи відтворення.

Проблеми природного скорочення населення. Старіння населення та диспропорції у статеві-віковій структурі населення країн Європи. Регіони світу з демографічними проблемами. Причини та наслідки перенаселення. Соціальні зміни. права людини. Гендерна рівність. Типи відтворення населення та їх прояв у країнах «Центр» та «Периферія». Заходи з планування сім'ї за програмами ООН та їх реалізація в країнах, що розвиваються. Оптимістичні та песимістичні прогнози розвитку демографічної ситуації на планеті в майбутньому. Урбанізація та її негативні наслідки. Шляхи вирішення глобальної демографічної кризи.

Тема 3. Демографічні проблеми в країнах різного типу соціально-економічного розвитку: механічний рух населення, вимушені міграції, ВПО, біженці

Механічний рух населення. Вимушена міграція, біженці та внутрішньо переміщені особи. Пріоритезація зв'язку між переміщенням і навколишнім середовищем: поселення біженців і ВПО. Проблеми ринку праці та міжнародної міграції.

Тема 4. Глобальні проблеми охорони здоров'я. Соціально-економічні наслідки пандемії та поширення соціальних хвороб.

Проблеми здоров'я та благополуччя: тривалість життя, дитяча смертність, захворюваність, соціальні захворювання. Диференціація хвороб людини в умовах глобалізації. Проблеми охорони здоров'я, якими займаються глобальні організації. Наслідки пандемії covid-19 для національних економік світу. Інструменти державної політики та ефективність державних антикризових заходів, спрямованих на підтримку населення різних країн у період дії карантинних обмежень.

Тема 5. Злочинність. Військові конфлікти міжнародний тероризм, проблема війни і миру в різних регіонах світу.

Війна, міжнародна безпека, державний суверенітет, глобалізація, інформаційна революція. Суть проблеми. Військові витрати в сучасному світі. Вогнища військових конфліктів: географія, причини, наслідки. Шляхи вирішення проблеми. Види, цілі та методи тероризму. Складові боротьби з тероризмом відповідно до положень Ради Безпеки ООН. Рівень злочинності. Незаконний обіг наркотиків як злочинний вид міжнародної діяльності та передумова локальних збройних конфліктів. Основні фактори розвитку наркобізнесу. Лідери світового ринку ліків. Шляхи подолання проблеми. Політика безпеки держави в умовах глобалізації. Основні види загроз. Сутність політичної безпеки, як основи національної безпеки, основні механізми її забезпечення. Першооснови та умови політичної безпеки.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.

Тема 1. Раціональне використання природних ресурсів. Інновації в інфраструктурі та промисловості. Проблема забезпечення природно-техногенної безпеки

Проблема дефіциту ресурсів для розвитку суспільства. Поняття «декаплінг». Взаємозв'язок сировинних та енергетичних проблем. Основні напрямки вирішення сировинної проблеми. Відновлювані джерела енергії. Доступ до чистої води. Відповідальне споживання. Поняття зеленої економіки, фактори її формування. Структура зеленої економіки. Стимулювання трансформацій до зеленої економіки на глобальному та міжнародному рівнях. Техногенні катастрофи. Ліквідація наслідків.

Тема 2. Проблеми збереження наземних і морських екосистем. Зміна клімату та його вплив на здоров'я людини

Джерела та шляхи забруднення навколишнього середовища. Проблема глобальної зміни клімату та механізми її вирішення. Забезпеченість людства водними ресурсами. Стан Світового океану в контексті збереження ресурсного потенціалу та сталості природних екосистем. Проблема збереження лісів.

Тема 3. Розвиток світогосподарських зв'язків

Формування нового типу структури виробництва і зміни в науці. Комп'ютерна цивілізація. Нові типи світової транснаціональної економіки. Глобальна сітка виробництва і збуту. Процеси економічної інтеграції країн світу. Транснаціональна світова економіка. Дематеріалізація світового виробництва. Інтернаціоналізація економічної діяльності. Товарна структура світової торгівлі. Глобальна мобільність високоефективних виробничих факторів. Виникнення нових сфер діяльності. Динаміка світогосподарських зв'язків.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	СРС		л	п	лаб.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ВСТУП. Тема 1. Соціально-економічний розвиток. Типи країн за соціально-економічним розвитком. Критерії виділення глобальних проблем людства.	9	2	2			5	11	2				9
РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО ХАРАКТЕРУ АБО ТАКІ, ЩО ВИНИКЛИ ВНАСЛІДОК ЕКОНОМІЧНИХ ДИСБАЛАНСІВ У РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ СВІТУ												
Тема 1. Диспропорції економічного розвитку в різних регіонах і країнах світу	9	2	2			5	11	2				9
Тема 2. Безробіття та сучасні проблеми міжнародного ринку праці.	9	2	2			5	9					9
Тема 3. Проблема глобальної бідності	9	2	2			5	11		2			9
Тема 4. Проблема продовольчої безпеки. Голод, неправильне харчування. Біотехнології.	9	2	2			5	9					9
РОЗДІЛ 2. СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ СВІТУ ТА ТІ, ЩО МАЮТЬ СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ												
Тема 1. Якісна освіта. Гідна праця та економічне зростання.	9	2	2			5	9					9
Тема 2. Демографічні проблеми в країнах різного типу соціально-економічного розвитку: природний рух, типи відтворення.	9	2	2			5	11	2				9
Тема 3. Демографічні проблеми в країнах різного типу соціально-економічного розвитку: механічний рух населення, вимушені міграції, ВПО, біженці.	9	2	2			5	11		2			9
Тема 4. Глобальні проблеми охорони здоров'я. Соціально-економічні наслідки пандемії та поширення соціальних хвороб.	9	2	2			5	9					9
Тема 5. Злочинність. Військові конфлікти міжнародний тероризм, проблема війни і миру в різних регіонах світу.	9	2	2			5	9					9
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА												

Тема 1. Рациональне використання природних ресурсів. Інновації в інфраструктурі та промисловості. Проблема забезпечення природно-техногенної безпеки.	9	2	2			5	7		2			5
Тема 2. Проблеми збереження наземних і морських екосистем. Зміна клімату та його вплив на здоров'я людини.	9	1	1			7	5					5
Тема 3. Розвиток світогосподарських зв'язків.	12	1	1			10	8					8
Усього годин	120	24	24			72	120	6	6			108
ІНДЗ												
ІНДЗ		-	-			-		-	-			-
Усього годин	120	24	24			72	120	6	6			108

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№	Тема лекцій	Годин
1	ВСТУП. Тема 1. Соціально-економічний розвиток. Типи країн за соціально-економічним розвитком. Критерії виділення глобальних проблем людства.	2
2	РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО ХАРАКТЕРУ АБО ТАКІ, ЩО ВИНИКЛИ ВНАСЛІДОК ЕКОНОМІЧНИХ ДИСБАЛАНСІВ У РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ СВІТУ. Тема 1. Диспропорції економічного розвитку в різних регіонах і країнах світу	2
3	Тема 2. Безробіття та сучасні проблеми міжнародного ринку праці	2
4	Тема 3. Проблема глобальної бідності	2
5	Тема 4. Проблема продовольчої безпеки. Голод, неправильне харчування. Біотехнології.	2
6	РОЗДІЛ 2. СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ СВІТУ ТА ТІ, ЩО МАЮТЬ СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ Тема 1. Якісна освіта. Гідна праця та економічне зростання	2
7	Тема 2. Демографічні проблеми в країнах різного типу соціально-економічного розвитку: природний рух, типи відтворення.	2
8	Тема 3. Демографічні проблеми в країнах різного типу соціально-економічного розвитку: механічний рух населення, вимушені міграції, ВПО, біженці.	2
9	Тема 4. Глобальні проблеми охорони здоров'я. Соціально-економічні наслідки пандемії та поширення соціальних хвороб.	2
10	Тема 5. Злочинність. Військові конфлікти міжнародний тероризм, проблема війни і миру в різних регіонах світу.	2
11	РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА Тема 1. Рациональне використання природних ресурсів. Інновації в інфраструктурі та промисловості. Проблема забезпечення природно-техногенної безпеки	2
12	Тема 2. Проблеми збереження наземних і морських екосистем. Зміна клімату та його вплив на здоров'я людини.	1

13	Тема 3. Розвиток світогосподарських зв'язків.	1
	Всього	24

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Соціально-економічний розвиток. Типи країн за соціально-економічним розвитком. Критерії виділення глобальних проблем людства.	1
2	Диспропорції економічного розвитку в різних регіонах і країнах світу. Безробіття. Проблема глобальної бідності. Географія голоду.	2
3	Демографічні проблеми в країнах різного типу соціально-економічного розвитку: природний рух, типи відтворення, механічний рух населення, вимушені міграції, ВПО, біженці. Проблема війни і миру в різних регіонах світу.	2
4	Раціональне використання природних ресурсів. Проблеми збереження наземних і морських екосистем. Зміна клімату та його вплив на здоров'я людини.	1
	Всього	6

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основні проблеми людства. Стійкість. Цілі сталого розвитку. Ділова гра «Глобалізація в сучасному світі. Зустріч глобалістів та антиглобалістів»	4
2	Тема 2. Диспропорції економічного розвитку в різних регіонах і країнах світу. Проектна гра "Врятуй плем'я Моро"	2
3	Тема 3. Проблема глобальної бідності та продовольчої безпеки	4
4	Тема 4. Якісна освіта. Гідна праця та економічне зростання. Безробіття	2
5	Тема 5. Соціальні проблеми населення. Демографічна політика країн світу	2
6	Тема 6. Глобальні проблеми охорони здоров'я. Виклики та соціально-економічні наслідки пандемії	2
7	Тема 7. Глобальні проблеми війни і миру та тероризм. Робота в міні-групах «Встановлення причинно-наслідкових зв'язків поширення (рівня) злочинності в регіонах світу»	2
8	Тема 8: Інновації в інфраструктурі та промисловості. Сталий розвиток міст і громад. Проблема забезпечення природно-техногенної безпеки. Протиріччя «золотого мільярда». Торгові війни (обговорення). Розробка регіональних дослідницьких проектів, спрямованих на стратегію сталого розвитку.	4
9	Тема 9: Проблеми збереження наземних і морських екосистем. Зміна клімату та його вплив на здоров'я людини	2
	Всього	24

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Класифікація та типізація проблем соціально-економічного розвитку. Типізація країн за рівнем соціально-економічного розвитку. Закономірності регіонального розвитку. Виявлення основних проблем соціально-економічного розвитку.	8
2	Пріоритезація зв'язку між переміщенням і навколишнім середовищем: поселення біженців і ВПО Проблема продовольчої безпеки. Проблема голоду. неправильне харчування. Біотехнологія.	10
3	Проблеми ринку праці та міжнародної міграції. Стимулювання трансформацій до зеленої економіки на глобальному та міжнародному рівнях.	8
4	А. Печчеї «Людські якості» та значення його праці «Римський клуб» та її внесок у дослідження глобальних проблем та шляхів їх подолання. Основні положення Концепції нового економічного порядку. Паризька угода про зміну клімату. Стан його виконання.	10
5	Принципи відносин людини з природою Пол Тейлор. Етика благоговіння перед життям А. Швейцера. Біоцентрична етика Гудпастера та Етрільда. Проблема етичного ідеалу.	8
6	Інтеграція сталого розвитку секторів економіки в місцеві та регіональні стратегії розвитку	10
7	Проблема забезпечення природно-техногенної безпеки	8
8	Розвиток світогосподарських зв'язків.	10
	Всього	72

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Класифікація та типізація проблем соціально-економічного розвитку. Типізація країн за рівнем соціально-економічного розвитку. Закономірності регіонального розвитку. Виявлення основних проблем соціально-економічного розвитку.	18
2	Пріоритезація зв'язку між переміщенням і навколишнім середовищем: поселення біженців і ВПО Проблема продовольчої безпеки. Проблема голоду. неправильне харчування. Біотехнологія.	18
3	Проблеми ринку праці та міжнародної міграції. Стимулювання трансформацій до зеленої економіки на глобальному та міжнародному рівнях.	18
4	А. Печчеї «Людські якості» та значення його праці «Римський клуб» та її внесок у дослідження глобальних проблем та шляхів їх подолання. Основні положення Концепції нового економічного порядку. Паризька угода про зміну клімату. Стан його виконання.	18
5	Принципи відносин людини з природою Пол Тейлор. Етика благоговіння перед життям А. Швейцера. Біоцентрична етика Гудпастера та Етрільда. Проблема етичного ідеалу.	18
6	Інтеграція сталого розвитку секторів економіки в місцеві та регіональні стратегії розвитку	18
	Всього	108

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання – не передбачено

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Проблеми соціально-економічного розвитку регіонів світу» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

За джерелом знань:

- словесні: розповідь, пояснення, лекція, інструктаж, бесіда, диспут, дискусія;
- наочні: ілюстрація, демонстрація;
- практичні: практичні роботи, вправи, самостійна робота студентів з різними джерелами інформації, складання конспектів (тез), робота з картою, робота зі статистичними матеріалами, підготовка рефератів, доповідей, повідомлень, презентацій, метод проектів, аналіз проблемних ситуацій, встановлення причинно-наслідкових зв'язків та географічних закономірностей, прогнозування тощо.

За характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, частково-пошуковий, пошуковий, дослідницький;

За логікою пізнання: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, систематизація, класифікація, абстрагування.

Дистанційні методи навчання: телекомунікаційні методи (інтерактивні лекції, практичні заняття, on-line консультації в режимі Zoom-конференцій та зустрічей у Google Meet; робота у Viber-групах), самостійна робота студентів з освітніми ресурсами (освітні платформи Google Classroom, Moodle-ЦДПУ, Вікі-ЦДПУ, Хмарка-ЦДПУ).

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти. Порядок та критерії виставлення балів

Підсумкове: екзамен.

Поточне: фронтальне та індивідуальне усне опитування, письмове опитування, тестування, географічні номенклатурні та термінологічні диктанти, перевірка практичних робіт, перевірка конспектів (тез), перевірка виконання самостійної роботи, повідомлень, мультимедійних презентацій, контрольна робота тощо.

Критерії оцінювання:

При **поточному** контролі *оцінці підлягають:* рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати виконання і захисту практичних робіт, експрес контролю у формі тестів тощо.

Критеріями оцінки є: повнота розкриття питання; логіка викладання, цілісність, системність відповіді, культура мови; самостійність суджень студента і творчість мислення, його теоретичний рівень; використання основної та додаткової літератури; аналітичні узагальнення, уміння робити порівняльний аналіз; виконання письмових завдань: логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми курсу на практичному занятті (або письмова робота) – **4 бали**.

Критерії оцінювання усної відповіді:

3,5 – 4 б студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на потрібну літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Студент робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

2,5 - 3 б студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем

теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

1,5 - 2 б студент засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок.

0,5 - 1 б студент невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок.

Критерії оцінювання виконання практичних завдань:

3 бали При виконанні практичних завдань студент продемонстрував високий рівень оволодіння уміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. До кожного завдання наявні висновки та узагальнення. Студент застосував творчий підхід до виконання завдань. Картографічні матеріали оформлені правильно, виконані якісно та охайно. У практичній роботі відсутні орфографічні, граматичні, стилістичні чи мовленнєві помилки.

2 бали При виконанні практичних завдань студент продемонстрував уміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Наявні висновки до кожного завдання, але у деяких висновках недостатня доказова база. Картографічні матеріали оформлені правильно, виконані якісно та охайно. У практичній роботі присутні окремі стилістичні помилки.

1 бал – у практичному завданні відсутні висновки до окремих завдань або більшість висновків помилкові. Картографічні матеріали оформлені з помилками, виконані не якісно та неохайно. У роботі наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

Критерії оцінювання самостійної роботи студента Максимальна кількість балів за всі завдання для самостійної роботи – **20 балів**.

20 б. ставиться у випадку, коли студент повністю і якісно виконав всі завдання для самостійної роботи. Демонструє досконале знання та розуміння теоретичного матеріалу тем, що виносяться на самостійне опрацювання. Вільно оперує різноманітними класифікаціями, підходами тощо. Наявні посилання на декілька джерел інформації. Відповідь на поставлені запитання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, прикладами, висновками. Виклад матеріалу має логічний, доказовий і послідовний характер. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Аналізує різні підходи до трактування тієї чи іншої проблеми. Вільно висловлює свою позицію з проблемних питань та аргументує її. Демонструє творчий підхід до виконання завдань. Володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці не тільки в знайомих, але й в нових ситуаціях. Володіє високою грамотністю викладу матеріалу, культурою мовлення. У відповіді відсутні орфографічні, граматичні, стилістичні чи мовленнєві помилки.

15 б. ставиться, коли студент виконав всі завдання для самостійної роботи, при цьому 2/3 завдань виконано якісно. Відповідь майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Виклад матеріалу структурований, логічний, але дещо порушена послідовність викладу. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Але у відповіді недостатня доказова база, мало прикладів, нечітко прослідковується зв'язок теорії з практикою. При відповіді на проблемні питання студент висловлює свою позицію, але недостатньо її аргументує. Вільно оперує знаннями, застосовує їх в знайомій та новій ситуації. Присутні окремі стилістичні помилки.

10 б. ставиться, коли студент якісно виконав ½ завдань. Демонструє вкрай поверхові знання з тем, винесених на самостійне опрацювання і неспроможний відтворити інформацію в повному обсязі. Оперує лише окремими фразами. Студент відтворює лише окремі фрагменти матеріалу, називає розрізнені факти. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Студент не володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці, не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

5 б. ставиться, коли студент виконав лише 1/3 завдань та демонструє має вкрай поверхові знання з тем, винесених на самостійне опрацювання і неспроможний відтворити інформацію в повному обсязі. Оперує лише окремими фразами. Студент відтворює лише окремі фрагменти матеріалу, називає розрізнені факти. Відповідь занадто лаконічна та має

вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Студент не володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці, не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

2 б. ставиться, коли студент виконав лише 1/4 завдань та демонструє має вкрай поверхові знання з тем, винесених на самостійне опрацювання і неспроможний відтворити інформацію в повному обсязі. Оперує лише окремими фразами. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Студент не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки. Крім того студенти мають змогу отримати

1 б. за доповнення.

Критерії оцінювання виконання завдань підсумкової контрольної роботи

4 бали ставиться у випадку, коли студент у відповіді на питання продемонстрував досконале знання та розуміння понятійно-термінологічного апарату та теоретичного матеріалу з тієї чи іншої теми; вільне оперування різноманітними класифікаціями, підходами тощо. Відповідь на поставлене запитання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, прикладами, висновками. Виклад матеріалу має логічний, доказовий і послідовний характер. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Вільно висловлює свою позицію з проблемних питань та аргументує її. Демонструє творчий підхід до виконання завдань, глибоке розуміння причинно наслідкових зв'язків та суспільно географічних закономірностей. Володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці не тільки в знайомих, але й в нових ситуаціях. Володіє високою грамотністю викладу матеріалу. У відповіді відсутні орфографічні, граматичні чи стилістичні помилки.

3 бали ставиться, коли відповідь на питання правильна і майже повна, судження студента з питання мають усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. У відповіді висвітлюється зміст окремих класифікацій, підходів тощо. Виклад матеріалу структурований, логічний, але дещо порушена послідовність викладу. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Студент висвітлює причинно наслідкові зв'язки та суспільно-географічні закономірності, але у відповіді недостатня доказова база, мало прикладів, нечітко прослідковується зв'язок теорії з практикою. При відповіді на проблемні питання студент висловлює свою позицію, але недостатньо її аргументує. Матеріал викладено правильною мовою, без орфографічних та граматичних помилок, але присутні окремі стилістичні помилки.

2 бали ставиться, коли відповідь на запитання неповна, частково помилкова та фрагментарна. Студент не має системних знань з даного питання, не повною мірою володіє понятійно-термінологічним апаратом. Студент висвітлює лише один підхід до тієї чи іншої проблематики, висвітлює окрему класифікацію тощо. Виклад матеріалу не структурований, часто порушується послідовність та логіка викладу. Студент лише називає приклади причинно-наслідкових зв'язків та суспільно географічних закономірностей, але не розкриває їх суть. У відповіді відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Відповідь позбавлена творчого підходу і має формальний характер. Студент використовує знання в знаомій ситуації, але не може застосувати їх в новій ситуації. У відповіді наявні окремі граматичні, фактичні чи стилістичні помилки.

1 бал ставиться, коли у відповіді на питання студент демонструє вкрай поверхові знання з теми. Відповідь неповна та частково помилкова. Студент оперує лише окремими фразами. Понятійно-термінологічний апарат несформований. Студент відтворює лише окремі фрагменти матеріалу, називає розрізнені факти, часто помилкові. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Відсутні згадування про причинно-наслідкові зв'язки та суспільно географічні закономірності. Студент не володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці, не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні, стилістичні або граматичні помилки.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково дослідній роботі – роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, а також були учасниками олімпіад, конкурсів, тощо можуть присуджуватися додаткові бали.

Студент **не допускається** до складання іспиту, якщо кількість балів, одержаних за змістові модулі (поточний контроль) впродовж семестру разом з максимально можливою кількістю балів, набраних на іспиті (заліку), в сумі не перевищуватиме **59** балів, а також якщо студент немає жодної оцінки з поточного контролю.

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та /або інформального навчання стосовно певного освітнього компонента ОП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральнотрадянському державному університеті імені Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.).

Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати в системі неформальної освіти під час участі в тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом под.). – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.

Отримання здобувачем диплома, сертифіката, свідоцтва як результати неформального та /або інформального навчання розглядається відповідно до Положенні університету. Рішення про оцінювання приймається на основі зазначених кредитів, годин, тематики навчання.

Можуть бути перераховані практичні роботи або контрольні роботи, повністю або частково (від 5 до 60 балів відповідно).

4.8. Перелік програмових питань до підсумкового контролю (екзамену):

1. Поняття «Соціально-економічний розвиток»
2. Критерії виділення глобальних проблем людства.
3. Визначення соціально-економічного розвитку. Типи країн за соціально-економічним розвитком (класифікації та типології за різними авторами, ООН).
4. Цілі сталого розвитку ООН.
5. Диспропорції економічного розвитку в різних регіонах і країнах світу. Поняття «економічна нерівність». Причини економічної нерівності та наслідки, прогнозування, механізми подолання.
6. Проблеми розвинутих країн і країн, що розвиваються. Проблеми найбідніших країн світу: зростаючий борг, маргіналізація експорту, енергетична бідність, кліматична вразливість.
7. Поняття «центр-периферія». Економічні стратегії розвинених країн. Економічне зростання. Зменшення нерівності.
8. Поняття безробіття, та його види. Безробіття: причини та наслідки для різних економічних типів країн. Регіональні особливості безробіття та зайнятості.
9. Повна і продуктивна зайнятість. Шляхи вирішення та механізми регулювання безробіття та сприяння ефективній зайнятості.
10. Географія бідності. Проблема бідності. Основні причини нерівності доходів і регіональні відмінності в економічних можливостях.
11. Індекси бідності, коефіцієнт Джині. Бідність як проблема населення різних країн за типом їх розвитку.
12. Глобальна бідність. Шляхи та механізми подолання бідності: інновації, технології та інші механізми на прикладі конкретних громад.
13. Географія голоду. Основні умови підвищення якості та безпеки системи харчування. Проблеми продовольчого забезпечення.
14. Виникнення суперечностей, що загрожують порушити стабільність міжнародної

торгівлі та виникнення торговельних війн. Характеристика основних напрямів вирішення продовольчої проблеми.

15. Сучасні тенденції харчової промисловості. Рівні інтенсифікації сільськогосподарського виробництва по країнах.

16. Основні експортери та імпортери сільськогосподарської продукції

17. Освіта для сталого розвитку та глобального громадянства. Проблеми доступу до всіх рівнів освіти в різних країнах світу.

18. Зв'язок між бідністю та якісною освітою. Усунення дискримінації в освіті.

19. Рейтинг країн за індексом якості освіти. Диверсифікація, інновації та оновлення для економічної продуктивності.

20. Проблеми природного скорочення населення. Старіння населення та диспропорції у статеві-віковій структурі населення країн Європи.

21. Регіони світу з демографічними проблемами. Причини та наслідки перенаселення. Соціальні зміни. права людини. Гендерна рівність.

22. Типи відтворення населення та їх прояв у країнах «Центр» та «Периферія». Заходи з планування сім'ї за програмами ООН та їх реалізація в країнах, що розвиваються. Оптимістичні та песимістичні прогнози розвитку демографічної ситуації на планеті в майбутньому. Урбанізація та її негативні наслідки.

23. Шляхи вирішення глобальної демографічної кризи.

24. Механічний рух населення. Вимушена міграція, біженці та внутрішньо переміщені особи.

25. Пріоритезація зв'язку між переміщенням і навколишнім середовищем: поселення біженців і ВПО. Проблеми ринку праці та міжнародної міграції.

26. Проблеми здоров'я та благополуччя: тривалість життя, дитяча смертність, захворюваність, соціальні захворювання. Диференціація хвороб людини в умовах глобалізації. Проблеми охорони здоров'я, якими займаються глобальні організації.

27. Наслідки пандемії covid-19 для національних економік світу.

28. Інструменти державної політики та ефективність державних антикризових заходів, спрямованих на підтримку населення різних країн у період дії карантинних обмежень.

29. Війна, міжнародна безпека, державний суверенітет, глобалізація, інформаційна революція. Суть проблеми. Військові витрати в сучасному світі.

30. Вогнища військових конфліктів: географія, причини, наслідки. Шляхи вирішення проблеми. Види, цілі та методи тероризму.

31. Складові боротьби з тероризмом відповідно до положень Ради Безпеки ООН. Рівень злочинності. езаконний обіг наркотиків як злочинний вид міжнародної діяльності та передумова локальних збройних конфліктів.

32. Основні фактори розвитку наркобізнесу. Лідери світового ринку ліків.

33. Шляхи подолання проблеми. Політика безпеки держави в умовах глобалізації. Основні види загроз.

34. Сутність політичної безпеки, як основи національної безпеки, основні механізми її забезпечення. Першооснови та умови політичної безпеки.

35. Проблема дефіциту ресурсів для розвитку суспільства. Поняття «декаплінг». Взаємозв'язок сировинних та енергетичних проблем.

36. Основні напрямки вирішення сировинної проблеми. Відновлювані джерела енергії. Доступ до чистої води. Відповідальне споживання. Поняття зеленої економіки, фактори її формування.

37. Структура зеленої економіки. Стимулювання трансформацій до зеленої економіки на глобальному та міжнародному рівнях. Техногенні катастрофи. Ліквідація наслідків.

38. Джерела та шляхи забруднення навколишнього середовища. Проблема глобальної зміни клімату та механізми її вирішення.

39. Забезпеченість людства водними ресурсами. Стан Світового океану в контексті збереження ресурсного потенціалу та сталості природних екосистем. Проблема збереження лісів.

40. Формування нового типу структури виробництва і зміни в науці. Комп'ютерна

цивілізація. Нові типи світової транснаціональної економіки.

41. Глобальна сітка виробництва і збуту. Процеси економічної інтеграції країн світу. Транснаціональна світова економіка.

42. Дематеріалізація світового виробництва. Інтернаціоналізація економічної діяльності. Товарна структура світової торгівлі.

43. Глобальна мобільність високоефективних виробничих факторів. Виникнення нових сфер діяльності. Динаміка світогосподарських зв'язків.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання														Контрольна робота	Екзамен	Сума
Практичні роботи																
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		1	1	1
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	20	40	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	ЄКТС
90-100	відмінно	A
82-89	добре	B
74-81	добре	C
64-73	задовільно	D
60-63	задовільно	E
35-59	незадовільно	F
1-34	незадовільно	FX

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Основна

1. Книш М., Котик Л. Глобальні проблеми людства: навч. посібник. Львів: Простір-М, 2021. - 130 с.

2. Книш М. М. Суспільна географія країн, що розвиваються: проблеми теорії, методології та методики : монографія / М. М. Книш. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. — 276 с.

3. The Sustainable Development Goals Report 2022. – Режим доступу: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2022/>

4. Сталій розвиток: світоглядна ідеологія майбутнього / За редакцією академіка НАН України М. Хвесика – К.: Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України, 2012. 465 с.

5. Глобалізація і безпека розвитку : монографія / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко [та ін.]. — К. : КНЕУ, 2001. — 733 с.

6. Герасимчук В. Г. Міжнародна економіка : навч. посіб. / В. Г. Герасимчук, С. В. Войтко. – К. : Знання, 2009. – 302 с.

7. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Глобальна економіка» для студентів спеціальностей 8.03050301 «Міжнародна економіка» та 8.03050201 «Економічна кібернетика» / Уклад.: Грінько І. М., Моїсеєнко Т. Є. – Факультет менеджменту та маркетингу. Електронне видання, 2016. – 42 с.

Допоміжна

1. Атлас економічна і соціальна географія світу: 10-11 клас. – К.: ДНВП “Картографія”, 2021. – 53 с.
2. Вішнікіна Л.П., Федій О.А. Соціально-економічна географія світу: Навчально-методичний посібник для учнів, абітурієнтів та вчителів. 10 клас. – Полтава, 1998.- 64 с.
3. Вплив ТНК на розвиток національних економічних систем. – Режим доступу: http://r250.sudu.edu.ua/bitstream/123456789/858/1/Prokopenko_globalization.pdf
4. Шевченко В. О. Загальна медична географія світу / В. О. Шевченко, В. М. Гуцуляк, Г. П. Нечипоренко [та ін.]. — К. : [без вид.], 1998. — 178 с.
5. Географія світового господарства (з основами економіки) : навч. посібник [за ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова та ін.]. — К. : Знання, 2011.
6. Глобалізація і безпека розвитку : монографія / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко [та ін.]. — К. : КНЕУ, 2001. — 733 с.
7. Стецький В. В. Регіональна економічна і соціальна географія світу (Центральна та Південно-Східна Європа, Східна Балтія) : навч. посібник / В. В. Стецький, Л. І. Котик. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2018. — 100 с.
8. Цілі розвитку тисячоліття [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.un.org.ua/ua/millennium-development-goals>.
9. Шаблій О. І. Суспільна географія. Теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2001. — 644 с

5.2. Методичне забезпечення

1. Лекційні матеріали завантажені в класрум.
2. Презентації до лекцій.

5.3. Інформаційні ресурси

(перелік інформаційних ресурсів)

1. World Bank, statistical information: <http://data.worldbank.org/indicator>.
2. World Health Organization, statistical information: http://www.who.int/gho/mdg/environmental_sustainability/en/
3. Global Energy Statistical Yearbook: <https://yearbook.enerdata.net/>
4. Demographic pyramids by country: <http://populationpyramid.net/kenya/>
5. Report on International Competitiveness: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/>
6. UN Report on the Millennium Development Goals: http://www.un.org/millenniumgoals/2015_MDG_Report/pdf/MDG%202015%20rev%20%28July%201%29.pdf
7. UN Human Development Report: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2014>
8. Big Mac Index: <http://www.economist.com/content/big-mac-index>
9. Environmental Performance Index: <http://epi.yale.edu/epi>
10. Corruption Perceptions Index: <http://www.transparency.org/cpi2013/results/>
11. Institute of World Policy, environmental and economic indicators: <http://www.earth-policy.org/publications/C39>
12. Global Footprint Network: http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN/page/footprint_data_and_results/
13. International Maritime Organisation: <http://www.imo.org/en/OurWork/Environment/Pages/Default.aspx>
14. International Food Policy Research Institute: <https://www.ifpri.org/about>
15. Food and Agriculture Organization of the United Nations, statistical information: <http://faostat3.fao.org/home/E>
16. World Data Centre for Geoinformatics and Sustainable Development: <http://wdc.org.ua/uk/services/country-profiles-visualization>

17. Statistical information on the concentration of greenhouse gases in the atmosphere: <http://www.esrl.noaa.gov/gmd/ccgg/trends/graph.html>

18. Facts about health and environment: <http://www.greenfacts.org/en/ecosystems/figtableboxes/table2-1-trends-useecosystems-provisioning.htm>

19. United Nations Population Fund, statistical information: <http://www.unfpa.org/world-population-trends>

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка».